

11.2.68

۸۷/۱/۱۰۸۲۸۱
۸۸-۶۵

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده علوم زمین

گروه آموزشی جغرافیا

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد M.Sc
رشته جغرافیای طبیعی - ژئومورفولوژی در برنامه ریزی محیطی
عنوان:

ژئوتوریسم و توسعه پایدار؛ مطالعه موردی: شهرستان مریوان

استاد راهنما:

دکتر محمود لاجوردی

استاتید مشاور:

دکتر بهروز دهزاد

دکتر سعید خضری

نگارنده:

پرستو رشه شاعری

۱۳۸۸ / ۱ / ۱۴

نیمسال اول سال تحصیلی ۸۸ - ۸۷

۱۱۰۲۴۸

بسمه تعالی
وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم زمین
گروه جغرافیا
تأییدیه دفاع از پایان نامه
کارشناسی ارشد

این پایان نامه توسط خانم : پرستو رشه شاعری دانشجوی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

رشته: جغرافیای طبیعی گرایش : ژئومورفولوژی در برنامه ریزی محیطی در تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸

مورد دفاع قرار گرفت و براساس رأی هیأت داوران با نمره ۱۹٫۲ و درجه عالی پذیرفته شد

استاد راهنما آقای دکتر : محمود لاجوردی

استاد مشاور آقای دکتر : بهروز دهزاد

استاد مشاور آقای دکتر : سعید خضری

استاد داور آقای دکتر : شهریار خالدي

استاد داور آقای دکتر : محمد مهدی حسین زاده

تقدیم به:

پدر گرانقدرم

،

مادر فداکارم

،

همسر مهربانم

و

هر کس کلامی به من آموخت.

تشکر و سپاس

حمد و سپاس خداوند عزوجل، که قدرت اندیشیدن را در وجود انسان به ودیعت نهاد تا با قدرت اندیشه، عالم هستی را بشناسد و شکرگزار خالق یکتا باشد. اکنون که این تحقیق در سایه الطاف بیکران الهی پایان پذیرفت بر خود لازم می‌دانم؛ مراتب تقدیر و تشکر خود را از بزرگوارانی که به هر نحوی در آموزش و ترقی بنده اسباب ثمر بوده‌اند؛ ابراز نمایم و از درگاه ایزد منان برایشان سربلندی و سلامتی آرزو می‌کنم.

قبل از هر چیز از اساتید فرهیخته و بزرگوارم جناب آقای دکتر محمود لاجوردی، دکتر بهروز دهزاد، دکتر سعید خضری، دکتر مظفر صرافی، آقای مهندس میر باقری، دکتر خالدی، دکتر ثروتی، دکتر منشی‌زاده، که افتخار شاگردی ایشان را داشته‌ام، نهایت تشکر را دارم.

همچنین از کمک و همراهی پدر و مادرم، پدر و مادر همسرم که در تمام لحظات مشوق ما بوده‌اند و خواهر و برادرانم و تمامی کسانی که در انجام این پژوهش مرا یاری رسانده‌اند، تشکر می‌نمایم و از خداوند متعال، برای این بزرگواران عمر باعزت و سلامتی را خواهانم.

اقرار و تعهدنامه

اینجانب پرستو رشه شاعری دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم زمین، گروه جغرافیا، رشته جغرافیای طبیعی، گرایش ژئومورفولوژی در برنامه ریزی محیطی، پایان نامه حاضر را بر اساس مطالعات و تحقیقات شخصی خود انجام داده و در صورت استفاده از داده‌ها، مآخذ، منابع و نقشه‌ها به طور کامل به آن ارجاع داده‌ام، ضمناً داده‌ها و نقشه‌های موجود را با توجه به مطالعات میدانی - صحرایی خود تدوین نموده‌ام. این پایان نامه پیش از این به هیچ وجه در مرجع رسمی یا غیر رسمی دیگری به عنوان گزارش یا طرح تحقیقاتی عرضه نشده است. در صورتی که خلاف آن ثابت شود، درجه‌ی دریافتی اینجانب از اعتبار ساقط شده، عواقب و نتایج حقوقی حاصله را می پذیرم.

تاریخ ۱۳۸۷/۸/۲۸

چکیده

در جهان رقابتی امروز، کشورهای مختلف با معرفی جذابیت های گردشگری خویش، سعی در بهبود وضعیت اقتصادی خود دارند. کشور ما نیز، می تواند با استفاده از این ثروت خداداد، در بهبود وضع اقتصادی خود کوشا باشد و ثروت های غیر قابل تجدید، نظیر نفت و گاز و معدن را، برای مصارف مهم تر نگاه دارد. از این میان شهرستان مریوان، یکی از سایت های جاذب گردشگری بوده و از ویژگی های منحصر به فرد محیطی- طبیعی و ژئومورفولوژیک خاص برخوردار است و آن را از سایر سایت های طبیعی و گردشگری متمایز می گرداند. هم چنین از نظر توسعه ی صنعت ژئوتوریسم دارای استعدادهای فراوان و بی نظیری است؛ که می تواند سبب توسعه ی توریستی منطقه گردد. بنابراین تعیین و شناخت نواحی با ارزش زمین شناختی و مناظر طبیعی این منطقه، به لحاظ نقش کاربردی که این مناطق در چرخه ی بوم شناختی و حیات انسانی دارند؛ از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در این پژوهش هدف، شناسایی پدیده های ژئوتوریستی منطقه و حفظ منابع گردشگری و هدایت گردشگران است؛ به نحوی که محل مورد بازدید برای نسل های آینده، نیز باقی بماند. برای دست یابی به یک جمع بندی به منظور شناخت و تعیین مکان های ویژه ی ژئوتوریسمی، با استفاده از نرم افزارهای GIS اقدام به تهیه ی نقشه ی ژئوتوریسمی منطقه، با مقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰ گردید و برای حفاظت از منابع ژئوتوریسمی و چشم اندازهای آن و عدم تغییر و خودداری از دخالت انسان در برهم زدن چهره ی زمین، که دارای بیشترین سازگاری با مفهوم توسعه پایدار می باشد راهکارهایی ارائه شده است. بدیهی است که نتایج به دست آمده در این پژوهش، بستر مناسبی را، برای تعیین و اجرای برنامه های توسعه ی گردشگری فراهم آورده و می تواند مبنایی، جهت برنامه ریزی های آینده، به منظور بهره برداری های گسترده از صنعت ژئوتوریسم، قرار گیرد.

کلید واژه ها : توریسم، ژئوتوریسم، توسعه ی پایدار، شهرستان مریوان

فهرست مطالب

صفحه

۱	..... مقدمه	
	فصل اول - کلیات	
۴	..... ۱-۱ مقدمه	
۴	..... ۲-۱ طرح موضوع و بیان مسئله	
۵	..... ۳-۱ سؤالات تحقیق	
۵	..... ۴-۱ فرضیات تحقیق	
۵	..... ۵-۱ اهداف تحقیق	
۵	..... ۶-۱ بهره وران	
۶	..... ۷-۱ جنبه جدید بودن پایان نامه	
۶	..... ۸-۱ روش تحقیق	
۶	..... ۹-۱ مراحل انجام کار	
۷	..... ۱۰-۱ تکنیک کار	
۷	..... ۱۱-۱ پیشینه و سابقه ی علمی	

فصل دوم : مبانی نظری

۹	..... ۱-۲ مقدمه	
۹	..... ۲-۲ توریسم	
۹	..... ۱-۲-۲ اهمیت گردشگری	
۱۲	..... ۲-۲-۲ طبقه بندی توریسم	
۱۴	..... ۳-۲ اکوتوریسم	
۱۴	..... ۱-۳-۴ آثار مثبت اکوتوریسم	
۱۵	..... ۲-۳-۲ آثار منفی اکوتوریسم	
۱۵	..... ۴-۲ مفهوم توسعه ی پایدار	
۱۶	..... ۱-۴-۲ مفروضات اساسی توسعه ی پایدار	
۱۷	..... ۵-۲ توریسم پایدار	
۱۸	..... ۶-۲ الگوی اکوتوریسم پایدار	
۱۹	..... ۷-۲ ژئوتوریسم	
۱۹	..... ۱-۷-۲ مفهوم ژئوتوریسم	
۲۰	..... ۲-۷-۲ تاریخچه ی ژئوتوریسم در جهان و ایران	
۲۰	..... ۳-۷-۲ اهمیت ژئوتوریسم	
۲۱	..... ۴-۷-۲ ژئوتوریسم در جهان	

۲۲	..... ۵-۷-۲ طبقه بندی مناطق بر اساس ژئوتوریسم
۲۲	..... ۶-۷-۲ شرائط مورد تأیید برای ژئوتوریسم
۲۳	..... ۸-۲ ژئوپارک ها
۲۴	..... ۱-۸-۲ تاریخچه ی ژئوپارک ها
۲۴	..... ۲-۸-۲ ویژگی های ژئوپارک تحت حمایت یونسکو
۲۵	..... ۳-۸-۲ ضوابط و حداقل خدمات در ژئوپارک ها
۲۶	..... ۴-۸-۲ پیشنهادات جدید یونسکو
۲۶	..... ۵-۸-۲ شبکه بین المللی ژئوپارک

فصل سوم: ویژگی های طبیعی شهرستان مریوان

۲۸	..... ۱-۳ مقدمه
۲۸	..... ۲-۳ موقعیت جغرافیایی شهرستان مریوان
۲۹	..... ۳-۳ زمین شناسی شهرستان مریوان
۲۹	..... ۱-۳-۳ زمین ساخت (واحد زمین شناختی و ساختمانی)
۳۳	..... ۲-۳-۳ چینه شناسی منطقه
۳۵	..... ۴-۳-۳ گسل های موجود در منطقه
۳۵	..... ۱-۴-۳-۳ راندگی اصلی زاگرس
۳۶	..... ۲-۴-۳-۳ گسل مروارید
۳۶	..... ۳-۴-۳-۳ سایر گسل ها
۳۸	..... ۵-۳-۳ لرزه خیزی منطقه
۳۹	..... ۴-۳ هیدرولوژی منطقه
۳۹	..... ۱-۴-۳ آب های روان (سطح الارض)
۴۱	..... ۲-۴-۳ آب های راکد
۴۱	..... ۳-۴-۳ آب های زیرزمینی
۴۱	..... ۱-۳-۴-۳ چشمه ها
۴۱	..... ۲-۳-۴-۳ چاه های عمیق
۴۳	..... ۳-۳-۴-۳ چاه های نیمه عمیق
۴۳	..... ۵-۳ عوامل اقلیمی
۴۳	..... ۱-۵-۳ توده های هوا
۴۳	..... ۱-۱-۵-۳ جریان های تابستانه
۴۳	..... ۲-۱-۵-۳ جریان های زمستانه
۴۴	..... ۲-۵-۳ عوامل تعیین کننده ی آب و هوای شهرستان مریوان
۴۵	..... ۳-۵-۳ تحلیل عوامل جوی در شهرستان مریوان

۴۵	..... ۱-۳-۵-۳ دمای هوا
۴۸	..... ۲-۳-۵-۳ تغییرات فصلی دمای هوا در مریوان
۴۹	..... ۳-۳-۵-۳ تعداد روزهای یخبندان
۴۹	..... ۴-۳-۵-۳ رطوبت هوا
۵۴	..... ۴-۵-۳ باد
۵۴	..... ۵-۵-۳ میزان ابرناکی، ساعات آفتابی ماهیانه
۵۶	..... ۶-۵-۳ پدیده های اقلیمی محدود کننده ی گردشگری شهرستان مریوان
۵۶	..... ۱-۶-۵-۳ روزهای توفانی
۵۶	..... ۲-۶-۵-۳ روزهای برفی
۵۶	..... ۳-۶-۵-۳ روزهای همراه با گرد و خاک
۵۷	..... ۴-۶-۵-۳ تعداد روزهایی با دیدافقی کمتر یا مساوی ۲ کیلومتر
۵۷	..... ۷-۵-۳ تیپ اقلیمی شهرستان مریوان
۵۸	..... ۱-۷-۵-۳ روش دومارتن
۵۸	..... ۲-۷-۵-۳ روش کوپن
۵۹	..... ۶-۳ ژئومورفولوژی شهرستان مریوان
۵۹	..... ۱-۶-۳ لندفرمهای اراضی کوهستانی
۵۹	..... ۱-۱-۶-۳ بخش کوه های مرتفع
۶۰	..... ۲-۱-۶-۳ اشکال واریزه ای
۶۱	..... ۳-۱-۶-۳ اشکال پرتگاه سنگی
۶۲	..... ۴-۱-۶-۳ تیپ حرکات توده ای
۶۳	..... ۵-۱-۶-۳ تیپ فرسایش خطی
۶۴	..... ۲-۶-۳ لندفرمهای اراضی تپه ای
۶۴	..... ۱-۲-۶-۳ تپه های منفرد و گرد
۶۵	..... ۲-۲-۶-۳ تپه های کم ارتفاع با دامنه های منظم
۶۵	..... ۳-۶-۳ لندفرمهای اراضی دشتی
۶۵	..... ۱-۳-۶-۳ اراضی دشتی های سیلابی
۶۵	..... ۲-۳-۶-۳ اراضی دشتی دامنه ای
۶۶	..... ۳-۳-۶-۳ اراضی دشتی و رسوبی وسیع
۶۶	..... ۴-۶-۳ پادگانه ی رودخانه ای
۶۶	..... ۱-۴-۶-۳ پادگانه های آبرفتی
۶۷	..... ۲-۴-۶-۳ رسوبات رودخانه ای
۶۷	..... ۳-۴-۶-۳ مخروط افکنه
۶۷	..... ۵-۶-۳ تهیه ی نقشه ی ژئومورفولوژی

۷۰	..... ۷-۳ ناهمواری ها
۷۰	..... ۱-۷-۳ ارتفاعات
۷۲	..... ۲-۷-۳ دشت ها
۷۲	..... ۱-۳ پوشش گیاهی
۷۲	..... ۱-۱-۳ پوشش مرتعی
۷۴	..... ۲-۱-۳ پوشش جنگلی
۷۷	..... ۹-۳ حیات وحش
۷۷	..... ۱-۹-۳ پرندگان
۷۷	..... ۲-۹-۳ پستانداران
۷۷	..... ۳-۹-۳ آبزیان
۷۸	..... ۱۰-۳ زیستگاه های مهم منطقه
۷۸	..... ۱-۱۰-۳ زیستگاه دریاچه ی زریبار
۷۹	..... ۲-۱۰-۳ زیستگاه قلعه برد

فصل چهارم: ویژگی های انسانی شهرستان مریوان

۸۱	..... ۱-۴ مقدمه
۸۱	..... ۲-۴ پیشینه ی تاریخی
۸۳	..... ۳-۴ حوزه ی نفوذ شهر مریوان
۸۳	..... ۴-۴ جمعیت کل شهرستان مریوان و نرخ رشد جمعیت
۸۶	..... ۵-۴ وضع سواد
۸۶	..... ۶-۴ وضعیت اشتغال منطقه
۸۷	..... ۷-۴ فعالیت های اقتصادی منطقه
۸۷	..... ۸-۴ خصوصیات فرهنگی و اجتماعی منطقه
۸۷	..... ۱-۱-۴ زبان
۸۸	..... ۲-۱-۴ خط
۸۸	..... ۳-۱-۴ دین و مذهب
۸۸	..... ۴-۱-۴ غذا
۸۸	..... ۵-۱-۴ مشاغل
۸۸	..... ۶-۱-۴ پوشاک
۸۸	..... ۹-۴ امکانات بهداشتی
۸۹	..... ۱۰-۴ تأسیسات توریستی
۸۹	..... ۱-۱۰-۴ امکانات حمل و نقل
۸۹	..... ۲-۱۰-۴ امکانات اقامتی

۱۹	..... ۳-۱۰-۴ امکانات پذیرایی
۱۹	..... ۴-۱۰-۴ امکانات فراغتی
۱۹	..... ۱-۴-۱۰-۴ پارک و فضای سبز
۹۰	..... ۲-۴-۱۰-۴ کتابخانه
۹۰	..... ۱۱-۴ راه های دسترسی به منطقه
۹۰	..... ۱۲-۴ اهداف توسعه ی گردشگری و محورهای مواصلاتی
۹۲	..... ۱۳-۴ برآورد حجم سالیانه گردشگران داخلی و خارجی استان
۹۳	..... ۱۴-۴ برآورد حجم گردشگران داخلی خود استان در طول برنامه ی ۱۰ ساله
۹۵	..... ۱۵-۴ برآورد حجم گردشگران کشور وارده به استان کردستان

فصل پنجم: جاذبه های ژئوتوریسمی و طبیعی شهرستان مریوان

۹۷	..... ۱-۵ مقدمه
۹۷	..... ۲-۵ جاذبه های ژئوتوریسمی
۹۷	..... ۱-۲-۵ دریاچه ی زیربار
۹۹	..... ۱-۲-۵-۱ زمین شناسی دریاچه ی زیربار
۱۰۱	..... ۲-۱-۲-۵ چگونگی استفاده از دریاچه
۱۰۵	..... ۲-۲-۵ غارها
۱۰۵	..... ۱-۲-۲-۵ غار کُنه شم شم (تراق تپه)
۱۰۸	..... ۲-۲-۲-۵ غار گلچیدر
۱۱۰	..... ۳-۲-۵ آبشار گویله
۱۱۱	..... ۴-۲-۵ دشت ها
۱۱۱	..... ۱-۴-۲-۵ دشت بیلو
۱۱۳	..... ۲-۴-۲-۵ دشت ناوطاق
۱۱۶	..... ۵-۲-۵ چشمه ها
۱۱۶	..... ۱-۵-۲-۵ چشمه ی کانی بای
۱۱۶	..... ۲-۵-۲-۵ چشمه ی ملا قویی
۱۱۷	..... ۶-۲-۵ گردنه ی باغان
۱۱۹	..... ۳-۵ جاذبه های طبیعی شهرستان مریوان
۱۱۹	..... ۱-۳-۵ کوه ها
۱۱۹	..... ۱-۱-۳-۵ کوه هزار مرتع
۱۱۹	..... ۲-۱-۳-۵ کوه سالان
۱۱۹	..... ۳-۱-۳-۵ کوه دربند
۱۱۹	..... ۴-۱-۳-۵ کوه تخت

۱۲۰	..... ۵-۱-۳-۵ کوه پیازه
۱۲۰	..... ۶-۱-۳-۵ کوه شاهو
۱۲۱	..... ۲-۳-۵ رود ها
۱۲۱	..... ۱-۲-۳-۵ رودخانه ی قزلچه سو
۱۲۲	..... ۲-۲-۳-۵ رودخانه ی گاران
۱۲۲	..... ۳-۲-۳-۵ رودخانه ی عصرآباد
۱۲۳	..... ۴-۲-۳-۵ رودخانه ی مریوان
۱۲۳	..... ۵-۲-۳-۵ رودخانه ی سیروان
۱۲۳	..... ۳-۳-۵ جنگل های شهرستان مریوان
۱۲۶	..... ۴-۵ بهترین زمان استفاده از پدیده های ژئوتوریستی و طبیعی شهرستان مریوان

فصل ششم: آزمون فرضیات، نتیجه گیری و پیشنهادات

۱۲۸	..... ۱-۶ آزمون فرضیات
۱۳۱	..... ۲-۶ نتیجه گیری
۱۳۵	..... ۳-۶ پیشنهادات
۱۴۱	..... ۴-۶ محدودیت تحقیق
۱۴۱	..... ۵-۶ کمبود های منطقه ی مورد مطالعه
۱۴۲	..... منابع و مأخذ

فهرست اشکال

صفحه

۱۱	..... شکل شماره ی (۱-۲) عوامل مؤثر بر توسعه ی جهانگردی نوین.....
۱۳	..... شکل شماره ی (۲-۲) ارتباط تعاملی انواع توریسم.....
۱۷	..... شکل شماره ی (۳-۲) ابعاد و سطوح توسعه ی پایدار.....
۱۹	..... شکل شماره ی (۴-۲) الگوی اکوتوریسم پایدار.....
۱۰۰	..... شکل شماره ی (۱-۵) برش شماتیک زمین شناسی بلوک فروافتاده.....
۱۴۰	..... شکل شماره ی (۱-۶) مطالعات گردشگری پایدار.....
۱۴۰	..... شکل شماره ی (۲-۶) ارزیابی اثرات گردشگری در وضع موجود و توسعه.....

فهرست جداول

صفحه

۴۶	جدول شماره ی (۳-۱) عوامل اصلی پنجگانه ی دما بر حسب درجه ی سانتی گراد
۴۸	جدول شماره ی (۳-۲) میزان دمای هوا در فصلهای مختلف سال.....
۴۹	جدول شماره ی (۳-۳) میانگین ماهانه تعداد روزهای یخبندان.....
۵۰	جدول شماره ی (۳-۴) میانگین ماهیانه ی نم نسبی هوا بر حسب درصد.....
۵۱	جدول شماره ی (۳-۵) میانگین ماهیانه ی پارامترهای بارندگی.....
۵۳	جدول شماره ی (۳-۶) میزان بارندگی های فصلی و درصد آن.....
۵۴	جدول شماره ی (۳-۷) وضعیت جریان باد در ایستگاه مریوان.....
۵۵	جدول شماره ی (۳-۸) تعداد روزهای همراه با پوشش ابری و ساعات آفتابی.....
۵۷	جدول شماره ی (۳-۹) پدیده های جوی محدود کننده گردشگری.....
۶۸	جدول شماره ی (۳-۱۰) حروف اختصاری لایه های زمین شناسی.....
۷۰	جدول شماره ی (۳-۱۱) کد پدیده های ژئومورفولوژی.....
۸۴	جدول شماره ی (۴-۱) تعداد نفوس در گروه های سنی.....
۸۵	جدول شماره ی (۴-۲) تعداد جمعیت و نرخ رشد در سه دهه ی اخیر.....
۸۶	جدول شماره ی (۴-۳) نسبت مردان و زنان باسواد در نقاط شهری و روستایی.....
۸۶	جدول شماره ی (۴-۴) درصد افراد جویای کار در گروه های سنی
۹۲	جدول شماره ی (۴-۵) وضعیت محورها و راه های مواصلاتی.....
۹۴	جدول شماره ی (۴-۶) برآورد تعداد جمعیت در پنج سال اول و دوم.....
۹۴	جدول شماره ی (۴-۷) متوسط هزینه ی گردشگری خانوارها شهری و روستایی.....
۹۴	جدول شماره ی (۴-۸) برآورد تعداد خانوارهای گردشگر و تعداد گردشگران داخلی استان به تفکیک شهری و روستایی در طول ۵ ساله اول (۱۳۹۱-۱۳۸۶).....
۹۸	جدول شماره ی (۵-۱) پرنندگان دریاچه ی زریوار شهرستان مریوان.....
۱۲۰	جدول شماره ی (۵-۲) کوه های مهم شهرستان مریوان.....
۱۳۵	جدول شماره ی (۶-۱) مطالعات در قسمتهای مختلف برای دستیابی به شاخص توریسم پایدار.....

فهرست عکس ها

صفحه

- عکس شماره ی (۱-۳) تخریب و هوازدگی در شیل های منطقه ی چناره..... ۶۱
- عکس شماره ی (۲-۳) لغزش بزرگ در محل احداث تونل انحرافی سد گاران..... ۶۲
- عکس شماره ی (۳-۳) ریزش آهک ها در جاده وشکلان ، روستای گوپله..... ۶۳
- عکس شماره ی (۴-۳) نمایی از درختان بلوط شهرستان مریوان..... ۷۴
- عکس شماره ی (۵-۳) نمایی از پوشش گیاهی شهرستان مریوان..... ۷۵
- عکس شماره ی (۶-۳) نمونه های از آبریان شهرستان مریوان..... ۷۸
- عکس شماره ی (۷-۳) نمایی از زیستگاه قلعه برد شهرستان مریوان..... ۷۹
- عکس شماره ی (۱-۵) نمایی از موقعیت دریاچه زریوار در شهرستان مریوان..... ۹۹
- عکس شماره ی (۲-۵) نمایی از محور مریوان- پارک ساحلی ۱۰۱
- عکس شماره ی (۳-۵) نمایی از محور ساحل غربی دریاچه زریبار ۱۰۲
- عکس شماره ی (۴-۵) نمایی از آبشار گوپله شهرستان مریوان..... ۱۱۱
- عکس شماره ی (۵-۵) نمایی از دشت بیلو شهرستان مریوان..... ۱۱۳
- عکس شماره ی (۶-۵) نمایی از دشت گاران شهرستان مریوان ۱۱۴
- عکس شماره ی (۷-۵) نمایی از رودخانه ی عصرآباد شهرستان مریوان..... ۱۲۲
- عکس شماره ی (۸-۵) نمایی از جنگل های شهرستان مریوان..... ۱۲۴

فهرست نقشه ها

صفحه

۳۰	نقشه ی شماره ی (۱-۳) موقعیت جغرافیایی شهرستان مریوان.....
۳۴	نقشه ی شماره ی (۲-۳) زمین شناسی شهرستان مریوان.....
۳۷	نقشه ی شماره ی (۳-۳) گسل های شهرستان مریوان.....
۴۰	نقشه ی شماره ی (۴-۳) هیدرولوژی شهرستان مریوان.....
۴۲	نقشه ی شماره ی (۵-۳) عقب نشینی دریاچه زریبار شهرستان مریوان.....
۴۷	نقشه شماره ی (۶-۳) هم دمای شهرستان مریوان.....
۵۲	نقشه ی شماره ی (۷-۳) هم باران شهرستان مریوان.....
۶۹	نقشه ی شماره ی (۸-۳) ژئومورفولوژی شهرستان مریوان.....
۷۱	نقشه ی شماره ی (۹-۳) هیپسومتري شهرستان مریوان.....
۷۳	نقشه ی شماره ی (۱۰-۳) شیب شهرستان مریوان.....
۷۶	نقشه ی شماره ی (۱۱-۳) پوشش گیاهی شهرستان مریوان.....
۹۱	نقشه ی شماره ی (۱-۴) راه های دسترسی به منطقه.....
۱۰۰	نقشه ی شماره ی (۱-۵) زمین شناسی دریاچه ی زریبار.....
۱۰۹	نقشه ی شماره ی (۲-۵) غارهای شهرستان مریوان و راه های دسترسی به آن....
۱۱۵	نقشه ی شماره ی (۳-۵) دشت های شهرستان مریوان و راه های دسترسی به آن.
۱۱۸	نقشه ی شماره ی (۴-۵) چشمه های شهرستان مریوان و راه های دسترسی به آن
	نقشه ی شماره ی (۱-۶) ژئوتوریسمی شهرستان مریوان و راه های دسترسی به
۱۳۰	آن ها.....

فهرست نمودارها

صفحه

۴۶	..... نمودار شماره ی (۱-۳) نمودار رژیم دمایی شهرستان مریوان.....
۴۸	..... نمودار شماره ی (۲-۳) دمای فصلی شهرستان مریوان.....
۴۹	..... نمودار شماره ی (۳-۳) میانگین ماهانه تعداد روزهای یخبندان.....
۵۰	..... نمودار شماره ی (۴-۳) نم نسبی هوا بر حسب درصد.....
۵۱	..... نمودار شماره ی (۵-۳) میزان بارندگی شهرستان مریوان.....
۵۳	..... نمودار شماره ی (۶-۳) میزان بارندگی های فصلی و درصد آن در مریوان.....
۵۵	..... نمودار شماره ی (۷-۳) گلبادهای ماهیانه ی شهرستان مریوان.....
۵۷	..... نمودار شماره ی (۸-۳) پدیده های اقلیمی محدود کننده.....
۵۸	..... نمودار شماره ی (۹-۳) اقلیم نمای دما رتن.....
۸۵	..... نمودار شماره ی (۱-۴) هرم سنی جمعیت شهرستان مریوان.....
۹۳	..... نمودار شماره ی (۲-۴) تعداد مسافران خارجی وارد شده به استان در سال ۱۳۸۱
۹۳	..... نمودار شماره ی (۳-۴) تعداد مسافران خارجی وارد شده به استان در سال ۱۳۸۲ ..

مقدمه

در مفهومی آموزشی گفته می‌شود؛ که اقتصاد، مثل چهره ی یک نوجوان است؛ برای جلب توجه، هر روز به یک شکل در می‌آید. یکی از اصطلاحاتی که امروزه، بسیار بر سر زبان‌ها است، واژه ی ژئوتوریسم است. بر این اساس، هر محلی که به خاطر شرایط جغرافیایی ویژه ی خود - نظیر محیط زیست، پوشش گیاهی، زیبایی‌های بالقوه و فرهنگ- مورد بازدید قرار گیرد، در این تقسیم‌بندی می‌گنجد.

آنچه تا کنون، از گردشگری در ذهن ما خطوط می‌گردد، دیدن بناهای تاریخی و آثار باستانی است که تنها بخش کوچکی از گردشگری به شمار می‌آید، ولی دیدنی‌های زمین‌شناسی، هم یکی از جذاب‌ترین زمینه‌های گردشگری و جذب گردشگر است.

چنین گشت‌هایی هم برای افراد محلی و هم برای بازدیدکنندگان، منافع مشترک دارد: اقتصادهای کوچک محلی فعال شده و از سوی دیگر بازدیدکنندگان با مجموعه‌ای از فرهنگ و آداب و سنن متفاوت آشنا می‌شوند. در این رابطه، امتیازات دیگری را هم می‌توان برشمرد که حفاظت از منابع طبیعی یکی از آنها است. متأسفانه به دلایل فقر فرهنگی و ناآشنایی با استانداردهای اخلاق و رفتار گردشگری، گاهی اوقات بازدیدکنندگان، ناخواسته یا ندانسته، به تخریب طبیعت و آثار منحصر به فرد آن می‌پردازند و با نوشتن یادگاری یا ریختن زباله، محل را به صورتی غیر قابل استفاده در می‌آورند. هم‌چنین، عدم توجه به ظرفیت پذیرش یک محل، از جذابیت‌های آن به شدت می‌کاهد و سود کوتاه مدت، جایگزین برنامه‌ای اصولی در دراز مدت می‌شود.

در این میان ژئوتوریسم، بهترین گزینه و راه حل، برای حفظ طبیعت می‌باشد، چرا که، ژئوتوریسم با اهداف ماهوی خود، یعنی حفاظت از محیط زیست و چشم‌اندازهای آن، عدم تغییر و خودداری از دخالت انسان در برهم زدن چهره ی زمین، از جمله گزینه‌های برنامه‌ریزی می‌باشد؛ که دارای بیشترین سازگاری با مفهوم توسعه‌ی پایدار است و با رعایت ضوابط و استانداردهای بین‌المللی از یک سو، بستر بهره‌برداری مناسب از طبیعت را، برای نسل حاضر، فراهم می‌سازد و از سوی دیگر، باعث افزایش آگاهی عمومی می‌گردد؛ که نتیجه‌ی آن حفظ و نگهداری مناطق حفاظت شده برای نسل آتی است.

در جهان رقابتی امروز، کشورهای مختلف با معرفی جذابیت‌های گردشگری خود سعی در بهبود وضعیت اقتصادی خود دارند. کشور ما نیز بی‌شک با وجود صدها مکان جذاب و دیدنی، می‌تواند با استفاده از این ثروت خداداد، در بهبود وضع اقتصادی خود کوشا باشد و ثروت‌های غیر قابل تجدید خود، نظیر نفت و گاز و معدن را، برای مصارف مهم‌تر نگاه دارد.

با چنین نگرشی، در این نوشتار سعی بر آن بوده؛ که به بررسی این موضوع، در شهرستان مریوان پرداخته شود. شهرستان مریوان، یکی از سایت‌های جاذب گردشگری بوده و از ویژگی‌های منحصر به

- فرد محیطی- طبیعی و ژئومورفولوژیک خاص برخوردار است که، آن را از سایر سایت های طبیعی و گردشگری متمایز می گرداند. هم چنین از نظر توسعه ی صنعت ژئوتوریسم دارای استعدادهای فراوان و بی نظیری است و می تواند سبب توسعه ی توریستی منطقه گردد.
- ساختار کلی این مطالعه، در فصول مختلف به شرح زیر می باشند:
- فصل اول مشمول بر کلیات موضوع است.
  - فصل دوم شامل، مبانی نظری و انواع توریسم و معایب و مزایای ناشی از ورود گردشگران و هم چنین ژئوتوریسم و تعریف ژئوپارک و پیشنهادات یونسکو برای ثبت یک ژئوپارک، می باشد.
  - فصل سوم، به ویژگی های طبیعی شهرستان مریوان، اعم از زمین شناسی، اقلیم، هیدرولوژی، پوشش گیاهی، ژئومورفولوژی و حیات وحش منطقه... اختصاص داده شده است.
  - در فصل چهارم، به ویژگی های انسانی شهرستان مریوان، از جمله جمعیت، وضع اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی، تأسیسات توریستی، راه های دسترسی به منطقه و برآورد حجم سالیانه گردشگران داخلی و خارجی این شهرستان، پرداخته شده است.
  - فصل پنجم، به شناخت و معرفی پدیده های ژئوتوریسمی و طبیعی منطقه اختصاص دارد. در این فصل، موقعیت پدیده های ژئوتوریستی و مشخصات ظاهری هر یک از آنان و بیان فعالیت هایی در جهت توسعه ی پایدار برای هر یک از پدیده ها، مطابق با تعاریف تبیین شده در فصل دوم، مورد مطالعه قرار گرفته است.
  - فصل ششم مشتمل بر آزمون فرضیات، نتیجه گیری و پیشنهادات می باشد.